

Hakimiyet Bila KaydÜ Şart Hakimlerindir

– ahmet-ilhan · 01 Temmuz 2009

HÂKİMİYET BİLA KAYDÜ ŞART HAKİMLERİNDİR

Türkiye'deki yargı üzerine tartışmalar sınırlarımızı aşmışken, bizim bu konuya değinmememiz olmaz. Özellikle Yargıtay Başkanlar Kurulunun bildirisi, Danıştay ve muhalefetten gelen destek de göz önüne alınarak bu önemli konuya bakmak istedik.

"Hâkimiyet bila kaydü şart hakimlerindir" cümlesi her bakımdan olayı doğru olarak açıklıyor. Kendisi de hem dil, hem de hukuk açısından doğru bir cümle. Herhalde mahkemelerde hüküm verme hakkı hakimlerin olacak. Yine mahkemeler millet adına hüküm verdikleri için hüküm verme hakkı hakimlerde olacak. Yine 61'den beri yapılan tüm anayasa ve değişiklikleri egemenliği millet adına kuvvetler adına bölüştürdüğüne göre, hakimlerin bu hakkı kullanması anayasa gereği kullandıkları bir haktır.

Yargıtay Başkanlar Kurulu da tam bunları söylüyor. İsterseniz gelin bakalım:

"Aşağıdaki görüş ve önerilerini, adına yargı yetkisi kullanmaktan onur duyduğu Yüce Milletiyle paylaşmak gereğini duymaktadır."

Bildiri böyle başlıyor. Yetkiyi millettten aldıkları vurgulanıyor. Ancak kendi ifadeleri ile yargı yetkisinden söz edilmesine rağmen bundan sonraki ifadelerde yetkinin sınırları aşıyor. Yürütme ve yasamaya müdahale anlamına gelen ifadeler görülüyor.

"Süreklilik gösteren bu davranışlar, toplumun, çözüm bekleyen sorunlarının ve gerçek gündeminin ötelenmesine, gelişimine harcanması gereken zamanın gereksiz biçimde yitirilmesine neden olur hale dönüşmüştür"

Bu ifadelerle yargı yürütmenin toplumun sorunlarını gidermediğini, iktidara muhalif bir siyasi parti görüşü gibi söylemekten çekinmiyor. Ardından yasama görevlerine müdahale anlamına gelecek şu sözleri okuyoruz:

"Gelişen dünyaya uyumda yetersiz kalan Anayasanın kimi hükümlerinin yenilenmesi konusunda oluşan genel kabulden yararlanılmak suretiyle bir siyasi görüşün istek ve direktifi doğrultusunda bütünü değiştiren bir taslak hazırlattırılarak, "en doğru ve en çağdaş Anayasa" tanımlamasıyla kamuoyuna sunulmuş, Anayasaların en geniş toplumsal mutabakatla, tartışma, uzlaşma ve sahiplenmelerle hazırlanması gerekeceği göz ardı edilmiş, böylece ilk ciddi gerilim, beklenmedik bir zamanda ve hiç de gerekli olmayan yöntemle gündeme yerleştirilmiştir."

Yasamaya müdahale bununla kalmamış, yapılmış bir anayasa değişikliği konusu üzerinden de devam etmiştir. Bu müdahalenin başka vahim tarafı ise bu değişikliğin şimdi başka bir mahkemede görüşülüyor olmasıdır. Dolaylı olarak bir yargı kurumu başka bir yargı kurumuna müdahale etmiştir:

"Toplumun yoğun ve isabetli refleksi, anılan taslağın yasalaştırılması girişiminde duraksama yaratmış; ancak, Anayasanın 10. ve 42. maddeleriyle ilgili değişiklik, engellenemeyen bir hızla yasalaştırılmıştır." Yine mahkemede sürmekte olan bir dava konusunda mahkemenin taraflarından birinin lehine diğerinin aleyhine sayılabilecek değerlendirmeler yapılarak, taraf olunmuş, yine konu başka bir mahkemede olduğu için o mahkemeye karar konusunda baskı niteliğinde açıklamalara yer verilmiştir:

"Tüm gelişmeleri izleyip değerlendiren Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Anayasanın ve yasaların kendisine yüklediği sorumluluğun gereği ve tezahürü olarak, yasal yöntemle topladığı kanıtlara dayanmak suretiyle bir siyasi parti hakkında iddianame düzenleyerek Anayasa Mahkemesi nezdinde yargılama ve müeyyide talebinde bulunmuş, ne var ki talebin muhatapları ve onların yandaşları, iddianamenin kurumsal olduğu gerçeğini göz ardı ederek, akla, mantığa ve hukuka aykırı tavır, söylem ve yazılarla ve hatta çoğu suç teşkil eden davranışlarla, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nı, toplumun tepki ve husumetine muhatap kılmaya yönelmişlerdir.

" Yargı huzurunda, kendini ve siyasi teşekkülünü hukuka uygunluk içinde savunmak, ithamların asılsızlığı inancına sahip olunuyorsa kendi karşı kanıtları ve gerekçeleriyle iddiaları çürütmek yerine, "dilediği her şeyi yapabilme yetkisini halktan aldığı" gibi şaşkıncu bir inançla, Yargıyı ve mensuplarını halka şikâyet ederek, hedef göstererek, hatta yabancı kişi ve kuruluşların yardım ve katkılarını sağlayarak, Türk yargısını etkileme niyet ve gayretine girmek suretiyle, açılan kapatma davasında lehe sonuç alma heves ve yöntemleri sıklıkla denenir olmuştur."

Bu açıklamalar bir iddianame ya da mahkeme kararı olmadığı için hukuki açıdan bir bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Ayrıca bazı hukukçular bu kurulun böyle açıklama yetkisi bulunmadığını, yaptıkları açıklamanın yalnızca imza atanları bağlayacağı, tüm yargı adına konuşma yetkisi bulunmadığı görüşünü ifade etmektedirler.

Ben bu açıklamanın çok yararlı olduğu kanaatini taşıyorum. Birinci elden yargıçlarımızın nasıl bir yetkiye sahip oldukları veya olmak istedikleri konusunda son derece doyurucu ve açıklayıcı olmuştur. Bazı yargı kararlarını anlamlandıramayanların da gözlerini açmıştır.

Bakın ta altmışlı yıllarda bu konuyu kendince değerlendiren bir görüş:

Adnan Menderese yakınlığı ile bilinen Celal Ökten hocanın altmışlı yıllarda anlattıkları:

" Bunun için milletin sevdiği kimseler seçimle iktidara gelseler bile, bir iş yapmasınlar diye, hem onların arasına kendi adamlarını soktular, hem de bir sürü engeller, kanunlar koydular.

27 Mayıs hükümet darbesinden sonra yapılan anayasalar, çıkarılan kanunlar hep, başa gelecek vatan evladı dindar insanların ayağına, eline diline vurulan kilitler, zincirlerdir.

Milleti temsil eden birileri başa gelse bile, önlerinde kaç tane engel vardır, Anayasa mahkemesi engeli, Danıştay engeli, Sayıştay engeli, daha bilmem neler. Tabii bunlar, kendileri gibi düşünen, millete ve dine aykırı hükümetlere karşı kullanılmaz.

Yahu şu kadar milletvekilinin, şu kadar senatörün ittifakla aldıkları bir kararı, bilmem ne mahkemesi bozacaksa, o kadar adam seçmeye, meclisleri toplamaya ne lüzum var?"

(Ali Ulvi Kurucu Hatıralar c.1 s.289)

İşte bu bildiri o hocaya cevap veriyor. Hâkimiyetin kayıtsız şartsız millette olduğunu düşünenler yanılıyorlar. Artık iyi anlasınlar, bir daha da boş heveslere kapılmasınlar. Hakimler yalnızca mahkemede değil her alan da hakimdirler. Yalnızca yasalara göre şu haklıdır, şu haksızdır deme yetkisi vardır zannı yanlıştır. Hakimlerin şu atama yerindedir, şu atama yerinde değildir demek yetkisi de vardır. Şu yasa yerindedir, değildir yetkisi de vardır. Şu yatırım yerindedir, değildir yetkisi de vardır. Hakimlere

sorulmadan yasa da anayasa da yapılamaz. Hakimlerin görüş ve tanımlarına aykırı yasa da yapılamaz. Siz demokrasiyi kitaplarda yazılan sanıyorsunuz, hayal dünyasında yaşıyorsunuz. Gerçek hayatta hiçbir şey görüldüğü kadar basit değildir, görüldüğü gibi de değildir. İşte bizim demokrasimiz budur. Buyurun sandık başına. İsterseniz yüzde yüzle gelin. Bilin; hâkimiyet bila kaydü şart hakimlerindir.